

ปลาเป็นว้ายทวนน้ำ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบารมีมา ๔ อสงไขย แสนมหากัป สร้างสมบารมีมาเพื่อตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อจะชำระกิเลสของตนให้ เพื่อชำระกิเลสของตนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมโดยความเป็นจริง

ธรรมะอันนั้นสูงส่งมาก เป็น...มหัศจรรย์มาก ถ้าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมใน ธรรมะอันนั้นแล้วเสวยวิมุตติธรรม เสวยวิมุตติธรรมนะ ตรัสรู้ธรรมใหม่ๆ จนท้อพระทัยว่าจะสั่งสอนใครได้ใจ เป็นสิ่งที่ไม่มีความสามารถจะรู้ได้ มันลึกซึ้งละเอียดอ่อนสุขุมคัมภีรภาพจนไม่มีใครจะหยั่งรู้ได้ มันประเสริฐขนาดนั้นนะ วิมุตติสุข

ธรรมะอันเอกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น เอโก ธมฺโม ธรรมที่เป็นเอก ธรรมที่เป็นหนึ่ง ไม่ใช่สภาวะธรรม สภาวะธรรมอย่างหนึ่ง เอโก ธมฺโม ธรรมอันเอกอย่างหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสวดมนต์ สวดคำสอน สวดมนต์แล้วกราบพระ จนพระในสมัยพุทธกาลถาม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร?” ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ตรัสรู้ธรรม เป็นเจ้าของธรรมแต่กราบอะไร? พระพุทธเจ้าบอกว่า “กราบธรรมะใด” กราบธรรมะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อันนั้น

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบธรรมที่ท่านตรัสรู้ มันจะประเสริฐขนาดไหน มันแสนกว้าง กว้างจนใครหยั่งรู้ไม่ได้ มันลึกซึ้ง ลึกจนใครหยั่งไม่ถึง ไม่มีองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ไม่มีใครจะรู้ได้ ไม่มีจริงๆ ต้องสร้างสมบารมีมาขนาดนั้น จะตรัสรู้ได้ก็มีแต่พระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ต้องสร้างสมบารมีมามหาศาล

คำว่า “บารมี” บารมีธรรมถึงจะเข้าไปตรัสรู้ธรรมอันนั้นได้ มันจะเป็นธรรมของเล่นๆ ได้อย่างไร ธรรมอันนั้นประเสริฐมาก ประเสริฐจริงๆ เพราะว่าธรรมนี้มีอยู่ดั้งเดิมใจ ส่วนใหญ่ปัจจุบันนี้จะคุยว่า “ธรรมนี้มีอยู่ดั้งเดิม” พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้หรือไม่ตรัสรู้ มันมีอยู่แล้ว จริง มีอยู่แล้ว แต่มันมีอยู่โดยการคาดเดาใจ เพราะมันเป็นการสะสมมา แม้แต่กับนี้พระพุทธเจ้า ๕ องค์

ที่ว่า ใครเข้าไปรู้ ก็ว่าจะเป็นการรู้ธรรมอันนั้นใจ มันเป็นสภาวะธรรมที่จินตนาการใจ มันไม่ใช่ตามความเป็นจริงอันนั้น แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้อบรมสั่งสอนสาวก-สาวกจะอยู่นะสมัยนั้น แล้วยังมีศาสนาต่างๆ จะจรรโลงกันต่อมา

มีอยู่ลัทธิๆ หนึ่งว่า ให้อยู่เฉยๆ เสวยแต่ความสุขไป ครบ ๕๐๐ ชาติแล้วจะสิ้นกิเลสไปโดยตามธรรมชาติ สมัยพุทธกาลก็มีนะ เสวยสุขไปเกิดๆ ไม่เชื่อใจ เสวยสุขนี้ไป กามราคะนี้ให้ชุ่มไปตลอด ครบ ๕๐๐...คนคนหนึ่ง ๕๐๐ ชาติแล้วจะสิ้นไปโดยตามธรรมชาติใจ พระพุทธเจ้าว่า “ไม่จริง ไม่ถูกหรอก”

แล้วก็มีลัทธิต่างๆ ลัทธิที่แบบว่าตายแล้วสูญ อูจเฉททิฎฐิ ตายแล้วสูญ กับว่า ตายแล้วต้องเกิด ตายแล้วสูญไปเกิดอย่างไรก็ได้ ตายแล้วไม่เกิด พระพุทธเจ้าที่ว่า “ผิด ตายแล้วต้องเกิดหมด ก็ผิด” เห็นไหม ตายแล้วต้องเกิด

ถ้าตายแล้วต้องเกิดมันผิดตรงไหน ถ้าตายแล้วต้องเกิดหมดๆ พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ก็เกิดขึ้นไม่ได้สิ เพราะจิตนี้ตายแล้วต้องเกิดหมด จิตนี้ตายแล้วต้องเกิดหมด เกิดในสภาวะธรรมที่ตัวเองสะสมมา เกิดดีเกิดชั่วต้องไปเกิดตามความสังขมของกิเลสที่มันสะสมมาในหัวใจนั้น

จิตดวงนี้ท่องเที่ยววัฏฏะมาไม่มีที่สิ้นสุด วัฏฏะนี้วนมาตลอด ต้องเกิดแน่นอน เพราะมันมีเชื้อตัวพาให้เกิดมันจะต้องเกิดสูงๆ ต่ำๆ ตามความเป็นจริงของจิตดวงนั้น ว่าตายแล้วต้องเกิดหมด อย่างนั้นถ้าตายแล้วเกิดหมด แล้วจิตที่ประพฤติปฏิบัติธรรมตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ละต้องเกิดด้วยหรือ ในเมื่อสิ้นกิเลสแล้ว

จิตนี้ตายแล้วต้องเกิดทั้งหมด เว้นไว้แต่ผู้ที่สิ้นกิเลส

ถึงว่ามันไม่เป็นที่ว่า จิตนี้ตายแล้วต้องเกิดทั้งหมดไง จิตนี้ส่วนใหญ่ตายแล้วต้องเกิดทั้งหมด เว้นไว้แต่จิตที่สิ้นกิเลส จิตที่ตายแล้วสูญ ตายแล้วไม่เกิดๆ อย่างนั้นก็ผิด ตายแล้วไม่เกิดแล้วสิ่งใดที่มาก็คืออยู่ที่นี่ จะปฏิเสธนั่นปฏิเสธเพราะความเห็นผิดของตัวเอง แต่ตามหลักความเป็นจริง คนเรามีกายกับใจ กายกับใจเวลาสิ้นภพสิ้นชาติหนึ่ง ต้องตายจาก...สิ้นชีวิตนี้ไป สิ้นชีวิตนี้จิตไปไหน มันไปตามความเป็นจริงของมันอยู่แล้ว

แต่! แต่เจ้าลัทธิ ด้วยจินตนาการ ด้วยความรู้ของเขา เพราะเขาไม่สามารถล่วงรู้อดีตได้อีกอนาคตได้ เขาว่าตายแล้วสูญ ตายแล้วไม่เกิด มันเป็นการเข้าใจ แต่มันไม่ใช่ตามความเป็นจริง เกิดหมด ตายแล้วต้องเกิด สภาวะธรรมมีอยู่ สิ่งที่เป็นกิเลสมีอยู่ มันจะสูญไปไหน มันต้องอยู่ที่หัวใจดวงนั้น ดวงใจดวงนั้นต้องไป ถึงว่าต้องเกิด มันจะไม่เกิดได้อย่างไร ในเมื่อยังมีเชื้ออยู่

นั่นความเห็นที่ผิดเล็กๆ น้อยๆ มันเป็นการเห็นผิด เกิดจากความเห็นผิดจึงเป็นการประพฤติปฏิบัติที่ผิด การประพฤติปฏิบัติที่ผิดเพราะว่าวิธีการที่ผิด เพราะความเห็นผิดคืออะไร? คือ อวิชชาอุปจายา สงฺขารา อวิชชาทำให้เกิดความคิดไง สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง อวิชชาที่อยู่ทุกดวงใจที่เกิด ดวงใจที่เกิด คนที่เกิด เป็นคนเกิดมาความคิดนี้เกิดจากอวิชชาทั้งหมด อวิชชาคือ ความรู้ไม่จริง ความรู้ที่ผิด ความเห็นผิด ความจินตนาการผิด วิธีการนั้นก็ต้องผิด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาจากอวิชชา ก็เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แต่ได้สามารถชำระกิเลสจนหมดสิ้นจากหัวใจ เสวยวิมุตติสุข มันไม่ใช่สภาวะธรรม มันเป็นธรรมวิมุตติสุข เป็นนิพพาน ปรม สุขุ สุขอย่างยิ่ง สุขจริงๆ สุขด้วยที่ไม่เจ้อามิสทั้งหลายเลย ธรรมเนียมนี้เป็นธรรมสวนกระแส ไม่ใช่ธรรมตามกระแส เขาว่าธรรมนี้ตามๆ กระแสไปไง

ถ้าจากวิชาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้นี้ ไม่ใช่ไปตามกระแส ไม่ใช่เพราะอะไร? ไม่ใช่เพราะมรรคอรียสังจัจ ความดำริชอบ ความชวนชวาย ความดำริที่ถูกต้อง การชวนชวายที่ถูกต้อง ความเพียรชอบ การงานชอบ สิ่งทุกอย่างเป็นอย่างที่ชอบ ชอบคือ การค้นคว้า การชวนชวาย เป็นการตะกาย เป็นการอยากได้ เป็นการต่อสู้ ไม่ใช่เป็นการนอนจม

นี่ถ้าปฏิบัติเห็นหลักตามความเป็นจริง หลักตามความเป็นจริงเกิดขึ้นจากการค้นคว้าการต่อสู้ จนสลบถึง ๓ หน มันถึงไม่ใช่ว่าปล่อยตามความพอใจของตนไง

แต่การที่ว่า ทิฏฐิที่ไปเห็นว่า ๕๐๐ ชาติ เราเกิดมาแล้วเสวยสุขเถิด เสวยตามกามราคะ เสวยรูป รส กลิ่น เสียง ตามความเป็นจริงทั้งหมด รูป รส กลิ่น เสียง แม้แต่เป็นนักบวชนะ เป็นนักบวชด้วยเพราะเขาเป็นลัทธิหนึ่ง เสวยรูป รส กลิ่น เสียง กามฉันทัง ความพอใจทั้งหมด ชุ่มอยู่ในกามอย่างนี้ ๕๐๐ ชาติก็จะสิ้นไป เพราะปล่อยไปตามความเป็นจริงก็ตัวเองอยู่ใน...ควบคุมจิตไว้ใจไปไหลไปตามกระแสใจ ลัทธิอย่างนี้เกิดขึ้นมาในครั้งพุทธกาลแล้ว พระพุทธเจ้าบอกว่าผิดๆ ผิดทั้งนั้น แต่ทำไมมาเดี๋ยวปัจจุบันนี้ มันคิดกันอย่างนั้น คิดกันว่ามันจะเป็นไป ไหลไปตามความเป็นจริง

มันจะเป็นตามความเป็นจริงได้อย่างไร ในเมื่อความเห็นที่ผิด อวิชชาที่อยู่ในหัวใจ ความเห็นผิด วิธีการที่ผิด แล้วความผิด ผิดเพราะมีธรรมชาติที่ผิด แต่ผู้ที่ทำอยู่ไม่รู้ว่าผิด เพราะความเห็นตัวเองผิด ความดำริตัวนั้นผิดใจ

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส หมองไปด้วยอุปกิเลส ควบคุมความส่องใสตัวนี้ ความส่องใสตัวนี้จะทำให้ความรู้...ปัญญาเกิดขึ้นชำระกิเลสได้ตามความเป็นจริง เป็นอัต โนมัตติ

มีสิ่งใดบ้างที่สว่างกระแสน้ำขึ้น ไป อย่างน้ำต้องไหลลงที่ต่ำ ไม่มีน้ำที่ไหนไหลทวนกระแส ไหลขึ้นที่สูง กิเลสของคน ความเห็นที่ผิด อวิชชาไม่เคยจูงใครให้สูงขึ้น มีแต่ไหลลงต่ำทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะมันเป็นความไม่รู้ พลังงานที่ควบคุมไม่ได้ รู้ รู้แต่ช่วยตัวเองไม่ได้ รู้ตามจินตนาการ

“จิตเดิมแท้นี้ส่องใส หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ ๒ ประโยค ไม่ใช่ประโยคเดียว “จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส” จิตเดิมแท้นี้เป็นข้อมูลดิบใจ เราสาวกลับไปจนต้นตอของข้อมูลที่ดิบนั้น แล้วต้องยกขึ้นวิปัสสนาใจ ยกขึ้นคือ การทวนกระแสใจ ไม่ใช่ไหลตาม เราอุตส่าห์เข้าไปถึงข้อมูลเดิมแล้ว เราไม่สามารถใช้ข้อมูลนั้นให้เป็นประโยชน์ได้ใจ

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส เราย้อนกลับไปคือ จิตมันเป็นสมาธิ จิตมันมีหลักตั้งมั่น ฐิติจิต จิตเดิมแท้นี้ส่องใส แล้วต้องใช้ความส่องใสนั้น ข้อมูลที่ดิบนั้น ต้นทุนนั้น ให้เป็นประโยชน์กับเราใจ เป็นประโยชน์หมายถึง การพลิกขึ้นมาเป็นวิปัสสนา ถ้าการพลิกขึ้นวิปัสสนาตัวนี้ได้ ถึงจะเห็นว่า

ปัญญาตามความเป็นจริง ปัญญาที่เกิดขึ้นจากตามความเป็นจริง ไม่ใช่ปัญญาที่เกิดขึ้นจากอวิชา เป็นผู้ที่ยืดสอนให้ จิตสงบขึ้นเป็นอัตโนมัติ นั่นอวิชาล้วนๆ อวิชาสอน อวิชาหลอก

ในการประพฤติปฏิบัติอยู่ เป็นไปได้อย่างไรที่ว่ากิเลสมันจะยอมเรง่ายๆ มีอาจารย์นะ อาจารย์เคยคิดในสมาธิ ถามหลวงปู่มั่น ถามเลยนะ ถามหลวงปู่มั่น เวลามีการโต้แย้งระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์ว่า ในเมื่อจิตนี้เป็นสมาธิ เป็นสัมมาสมาธิ มรรคอรียสังขังทำถูกต้องแล้วมันผิดไปไหน ผู้ที่รู้ หลวงปู่มั่นบอกว่า สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิของเรา มันเป็นที่เรจินตนาการต่างหาก

สัมมาสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในมรรคอรียสังขังไม่ใช่เป็นแบบที่เราเป็น เพราะเราเป็นในสมาธิ เราคิดอยู่ในข้อมูลเดิมมัน เห็นใหม่ เราคิดอยู่ในจิตที่ส่องใสมัน จิตที่ส่องใสมันมีความสุข เพราะจิตนี้มันมีความสุขสงบ แล้วมันปล่อยวางจากอารมณ์ภายนอกทั้งหมด มันก็มีความสุขในตัวมันเอง แล้วเราก็จินตนาการจาก อวิชาขบขญา สงขารา อวิชาที่มันอยู่ได้ความสงบนั้น

จินตนาการว่า อันนี้มันเป็นการดับภพดับชาติ มันดับที่อารมณ์ออกไปกว่านมาเป็น ความรู้สึกอันนั้น มันปล่อยวางอารมณ์ที่เป็นทุกข์ทั้งหมด มันสงบอยู่ในตัวมันเอง สิ่งที่เป็นทุกข์ข้างนอกมันปล่อยวางไป ก็ว่าอันนั้นดับภพดับชาติ ชาติเกิดจากอารมณ์ตัวตั้ง อารมณ์เป็นแขกจรมา อวิชามันซุกอยู่ใต้อารมณ์ตัวนั้น ใต้ที่ว่าเราว่าเป็นสัมมาสมาธิตัวนั้น เป็นสัมมาสมาธิของอวิชา ไม่ใช่สัมมาสมาธิในมรรคอรียสังขังขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าสัมมาสมาธิ สมาธิที่เป็นพื้นฐานในมรรคอรียสังขังที่หมุนไปเป็นธรรมจักร จักรที่หมุนไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักกฯ ทุกข์นี้ควรกำหนด สมุทัยนี้ควรละ ละด้วยอะไร? ละด้วยมรรคอรียสังขัง มรรคมีองค์ ๘ นี้หมุนขึ้นมา นิโรธเกิดขึ้น รู้ ทุกข์นี้ควรกำหนด ทุกข์ใด ทุกข์นี้ควรกำหนด รู้ว่าทุกข์เกิดขึ้น เกิดจากอะไร เหตุให้เกิดทุกข์คือสมุทัย

รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ มรรคอรียสังขังหมุนรอบหนึ่ง หมุนรอบหนึ่ง หมุนเข้ามาสู่จักเหตุให้เกิดทุกข์ “ดับ” กำหนดอีก กำหนดรู้ทุกข์ใช่ไหม กำหนดที่แรก ทุกข์นี้ควรกำหนด ละที่สมุทัย กิจที่ควรทำ สมุทัยหมุนอีกรอบหนึ่ง รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ รู้วิธีดับทุกข์ มรรคอรียสังขัง หมุนอีกรอบหนึ่ง หมุนไปรอบหนึ่ง ธรรมจักรหมุนไปรอบหนึ่ง นิโรธเกิดขึ้น

รู้ทุกข์ รู้วิธีดับทุกข์ ทุกข์ดับ กิจที่ควรทำเราได้ทำแล้ว ทุกข์กำหนด เราได้กำหนดแล้ว กิจที่ควรทำเราได้ทำแล้ว รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ มรรคตัวที่รู้จัก พ้นจากความพัวพันทุกข์ เห็นใหม่ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ รู้วิธีดับทุกข์ รู้ว่าทุกข์สิ้นไปแล้ว จิตนั้นพัวออกไป วงรอบ กิจนี้เราได้ทำแล้วเราถึงปัญญาตนว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาจักยี่เธอได้ยินเราเคยพูดใหม่ว่าเราเป็นสัมมาสัมพุทธเจ้า เราตรัสรู้โดยชอบ เคยได้ยินใหม่ ตั้งแต่อยู่ด้วยกันมา ไม่เคยใช่ใหม่ บัดนี้เธอฟังให้ดี เธอตั้งใจฟังนะ เพราะเหตุที่เราได้กำหนดวงรอบของธรรมจักรแล้ว เราถึงได้ปัญญาตนว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธอจงเงี่ยโสตลงฟังเถิด

เห็นใหม่ มั่นหมุนไปโดยรอบ มั่นไปตามกระแสตรงไหน เป็นกุปปธรรมกับอกุปปธรรม เกิดขึ้นจากดวงใจ เป็นจักร จักรที่เคลื่อนแล้ว จักรที่หมุนไปแล้ว เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ แล้วอะไรเป็นคนรู้ละ อริยสังข ใจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่เป็นอริยสังข

อริยสังขนี้เป็นกลวิธี เป็นเทคโนโลยีของจิตที่คั่นออกมาไง คั่นจิตนี้ออกมาจากอริยสังข ตัวอริยสังขนี้เป็นเครื่องยนต์กลไก นักศึกษาจบปริญญา ใส่เสื้อครุยไปรับปริญญา จะใส่เสื้อครุยไปตลอดชาติหรือ ก็ใส่เสื้อครุยไปรับปริญญา ตอนรับปริญญาจบแล้วใช่ใหม่ เสร็จแล้วก็เก็บไว้ เคยใส่ไปตลอดชาติหรือ

อริยสังขก็เหมือนกัน จิตนี้ผ่านเข้าไปในอริยสังข กลั่นออกมาจากอริยสังข รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ รู้วิธีทุกข์ดับและพัวออกไป จิตนี้พัวออกมาจากอริยสังข ไม่ใช่อริยสังขกับจิตนี้เป็นอันเดียวกัน จิตนี้พัวออกมาจากอริยสังขต่างหากละ นี่กลั่นออกมาจากอริยสังข อริยสังข ๔ ใจ มั่นเป็นตรงไหน ตรงไหนบ้างที่ว่าปล่อยให้มันเป็นไปตามอัตโนมัตติ ให้มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง คบคุมใจไว้แล้วมันจะเกิดเองๆ เป็นตามความเป็นจริง มันอยู่ตรงไหน

ธรรมะถึงทวนกระแสไง ทวนขึ้นไปไม่มีสิ่งใดปล่อยไปตามอัตโนมัตติตามความเป็นจริง ไม่มี! อันนั้นมันปลาตายปลาน่า ปลาเน่าลอยเป็นแพ เวลา น้ำเสียนี้ปลาน่านี้ลอยเป็นแพเลย มันเน่ามันเหม็น มันมีแต่วันจะเสียไปเท่านั้น แต่จิตนี้ไม่ใช่ปลาน่า หัวใจของเรามันเป็นหัวใจอันประเสริฐที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เจอของจริงของแท้ เจอธรรมอันประเสริฐ เอโก ฌโม ธรรมอันหนึ่ง มันต้องขวนขวายขึ้นไป ไม่ใช่ปล่อยไปตามกระแสนั้น

ธรรมไหลไปสู่ธรรมหรือ กิเลสมันอยู่ในหัวใจมันจะปล่อยให้เราพัวไปจากใจมันหรือ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย อุตส่าห์นะ อุตส่าห์เริ่มประพฤติปฏิบัติ ให้เรามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เคยบอกไว้แล้วว่า อันนั้นไม่ใช่ ปล่อยไปตามกระแส ไม่ใช่ จิตสงบขนาดไหนให้มันเป็นความสงบไป ความสงบอันที่เกิดขึ้นจากใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้ามา อันนั้นเป็นปัญญาอบรมสมาธิเท่านั้น เวลาจิตสงบลงไปแล้วมันจินตนาการได้ทั้งหมดละ มันไม่ใช่ภาวนามยปัญญา เพราะมันไม่ใช่ธรรมจักร จักรยังไม่ได้เกิดขึ้นเลย มันเป็นจินตนาการทั้งหมด

กิเลสจะไม่ยอมปล่อยให้เราเป็นอิสระเด็ดขาด กิเลสจะเฝ้าควบคุมใจเข้าไป แม้แต่การประพฤติปฏิบัติ แม้แต่วิปัสสนาเกิดขึ้น กิเลสมันก็ขึ้นตามไป สวะในแม่น้ำไม่เคยขึ้นลงแล้วไปค้างอยู่ มันจะขึ้นตามลงตามแม่น้ำ กระแสของใจ กระแสของการประพฤติปฏิบัติ การทำความเพียรของเรานั้นคือน้ำใจ น้ำใจ น้ำอามฤต น้ำอมตะธรรมที่จะสามารถชำระกิเลสได้ มันขึ้นมา กิเลสมันก็ฟูตามขึ้น มันยุบลงกิเลสมันก็ตามยุบลง แม้แต่วิปัสสนาอยู่ มันก็หลอกอยู่ในวิปัสสนา หลอกจริงๆ

ถ้าไม่หลอกทำไมอาจารย์ต้องคอยเคาะลูกศิษย์ให้ออกมาวิปัสสนา แล้วแต่ถ้าครูบาอาจารย์องค์นั้นถูกต้อง ไม่มีทางที่มันจะเป็นไปตามจินตนาการอันนั้น ไม่มีใคร ไม่มีเลยที่ว่า ไม่เคยหลงทางในการประพฤติปฏิบัติ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ศึกษาไปกับเจ้าลัทธิต่างๆ ไม่ใช่ทางถูกต้องก็ศึกษามาแล้ว มาทำของตัวเองก็ยังทำด้วยความผิดความถูกมาตลอด แม้แต่บรมิแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สะสมบารมีมาขนาดนั้นก็ยังคงผิดลองถูกมา จนสลบถึง ๓ หน แล้วสาวก-สาวกະผู้ได้ยินได้ฟังอย่างเรานี้ชும்มือมาก็เปิบๆ อย่างนั้นหรือ

การชும்มือเปิบนี้ มันเป็นอวิชาหลอกนะ อวิชาตามรู้ตามจินตนาการหลอก ไม่มีหรอก ถ้ามีอย่างนั้นมันก็เหมือนนิราศสิ นิราศนะ มันเป็นนิราศ จากปากน้ำโพธิ์ลงเรือผ่านกรุงเทพฯ ผ่านมาจากกรุงเทพฯ เห็นกรุงเทพฯ ออกปากน้ำไป มันเป็นนิราศ เห็นกรุงเทพฯ ก็จินตนาการสิ กรุงเทพฯ เป็นอย่างนั้น กรุงเทพฯ เมืองสวยงามนะ กรุงเทพฯ นี้เป็นตีกรามบ้านช่อง คนกรุงเทพฯ มีความเป็นอยู่ แต่ไม่เคยแหวะพักกรุงเทพฯ ไม่เคยเหยียบบนผืนแผ่นดินของกรุงเทพฯ เพราะผ่านมาเฉยๆ ใจ เป็นนิราศใจ ผ่านเรือผ่านไปใจ เป็นนิราศออกมา แต่งเป็นจินตนาการออกมาใจ

แต่คนจะเข้ากรุงเทพฯ คนจะเหยียบแผ่นดินกรุงเทพฯ ต้องทวนกระแส เพราะน้ำมันจะพัดลงไป น้ำจะพัดเรื่อนั้นลงไปปากน้ำ แม้แต่ข้ามจากฝั่งชนๆ ก็ต้องขึ้นเรือแล้ว พายตักน้ำเข้าไปในกรุงเทพฯ ต้องเข้าไปจอดเรือที่ทำเรือ ต้องผูกเรือไว้กับเสาเรือ แล้วต้องก้าวจากเรือขึ้นกรุงเทพฯ

จะได้เหยียบแผ่นดินของกรุงเทพฯ ใด จะได้เห็นตามความเป็นจริงเพราะเรายืนอยู่บนบกแล้ว เหยียบแล้วได้สัมผัส ไม่ใช่ นั่งในเรือแล้วจินตนาการไป

เป็นการนั่งเรือแล้วจินตนาการ เราฟังนิราศ เรารู้ว่ามันสวยงามไป ความนิราศมันเคลิบเคลิ้มไป มันกล่อมไปด้วยกิลเลสไป การศึกษาธรรมะ อวิชาปจฺจยา สงฺขารา ได้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะท่านตรัสไว้แล้วจารึกไว้ในพระไตรปิฎก เราอ่านแล้วก็จินตนาการ ก็เป็นนิราศไป นิราศเพราะมันเกิดขึ้นจากเราได้ผ่านเห็นไป ผ่านกรุงเทพฯ อันนี้ก็ผ่านคำสอนไป

เห็นคำสอน อ่านคำสอน ศึกษาคำสอนเป็นสุดมยปัญญาไป แล้วก็มาจินตนาการออกมาเป็นนิราศไป นี่อวิชารู้ รู้ตามอวิชา อวิชาศึกษามา ก็มาเป็นเรื่องต้นเหตุ มาเป็นข้อมูลดิบในการนิราศไป แล้วข้อมูลเป็นนิราศนั้นมันเป็นความจริงไหม ถึงว่ามันตามกระแสไม่ได้ ถ้าตามกระแสก็เป็นนิราศ ปล่อยไปตามกระแส ไหลไปตามกิลเลสไป มันปรุง มันแต่ง มันบอก มันแต่งขึ้นมาให้สละสลวย ให้เคลิบเคลิ้มนะ นี่ในการวิปัสสนานะ

ขณะที่อยู่ในวิปัสสนา กิลเลสมันยังแหลมคมขนาดนั้น มันอ่อนให้เราไหม ไม่มีอ่อนให้เราเลย นี่ไปถึงว่าเราไม่สามารถชนะตน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใด ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เพราะว่าเราได้ศึกษาคำสอน ได้ศึกษามาเป็นสุดมยปัญญา จินตมยปัญญามาแล้ว วิปัสสนาให้เกิดภาวนามยปัญญา ยังไม่เกิดตามความเป็นจริง เรายังไม่ได้ขึ้นเหยียบแผ่นดินไป

ภาวนามยปัญญาตามความเป็น... มันเป็นจักร ธรรมจักรที่เคลื่อนออกไป ให้รู้ร้อยสังขตามความเป็นจริง ไม่ใช่รู้ร้อยสังขในการนิราศ ถ้ารู้ร้อยสังขตามการนิราศมันก็ทำวิทยานิพนธ์ มันยังเคลิบเคลิ้มไป มันได้เหรียญทองนุ่นนะ ได้เหรียญทองให้กิลเลสนะ กิลเลสจะพองชน กิลเลสมันสำคัญตน มันให้เหรียญทองมันเองสามอันสี่อันนุ่นนะ

ขโมยมานะ ขโมยธรรมะของพระพุทธเจ้ามา แล้วยังมาแต่งเติมของตัวเอง แล้วยังจินตนาการออกไปเป็นนิราศของตัวเอง แล้วมันเคลิบเคลิ้มไปนะ คุณผลของกิลเลส ผลของ อวิชาปจฺจยา สงฺขารา มันเป็นอวิชาล้วนๆ มันเป็นความไม่รู้ล้วนๆ ไม่รู้ตามความเป็นจริงล้วนๆ

มันถึงว่ามันน่าเศร้าใจไป เพราะนี่มันถึงกลางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยายามกลั่นกรองมาให้เหลือแต่แก่นของศาสนาไว้ไป ถึงว่า

“มารเอย บัดโคบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เมื่อนั้นเราจะนิพพาน”

แต่เดิมนักหลักจนว่า “บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเรามีปัญญาแก้คำสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน” จากวันมาฆบูชาอีก ๓ เดือนข้างหน้า

ในเมื่อภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มันคงแล้ว แต่ทำไมยังมานิราศกันอยู่ละ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าเคยปฏิเสธมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในสมัยของท่าน ท่านก็ปฏิเสธมาแล้ว แล้วเราก็เป็นลูกศิษย์ลูกหานั้น เราเป็นบริษัท ๔ ในพุทธศาสนิกชน เป็นชาวพุทธ เป็นพุทธแท้ด้วยการประพฤติปฏิบัติ สิ่งนั้นมันถึงว่ามันไม่ใช่หลักตามความเป็นจริง เพราะพระพุทธเจ้าชี้ถูกชี้ผิดไว้แล้ว เราก็ต้องเข้าในทาง สิ่งที่ถูกต้อง

สิ่งที่ถูกต้องหมายความว่า ในเมื่อจิตมันสงบแล้วมันไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ศาสนาพุทธไม่ได้ขอให้อ่อนวอน ศาสนาพุทธสอนให้การประพฤติปฏิบัติ แม้แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระ เราเพียงแต่เป็นผู้บอกทางของเธอเท่านั้น ผู้ประพฤติปฏิบัติต้องทำเองด้วยทุกๆ คน เพราะกิเลสมันอยู่ที่เนื้อของใจ มรรคอริยสังขัจจเกิดที่ใจ มันชำระกิเลสบนดวงใจของดวงใจผู้ปฏิบัติ นั้น

เหมือนกับเราเป็นเชื้อโรค เราเป็นโรคอยู่ในร่างกายเรา ถ้าเราไม่สามารถกินยาเข้าไปรักษา ใดๆ ก็ไม่หาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยามีมากมายเลย ธรรมโอสถัง แต่เราก็อ่านแค่ฉลากยากัน เราไม่เคยสามารถกินยาได้เลยเพราะ “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ใจสมควรแก่ธรรมคือว่า เราสร้างยา มีตำรายา เราสร้างยา สมควรแก่ธรรมใหม่ สมควรกับกิเลสใหม่ ถ้าเราเพิ่มยาขึ้นมาพอสมควรกับกิเลส เราจะสามารถชำระกิเลสได้เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เพราะว่า มันเกิดดับอยู่ที่ใจ จุดศูนย์กลางของตนเองมันใหญ่มาก ว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จิตเดิมแท้ที่ส่องไสว แล้วจิตเดิมแท้จะกินตนเอง จะไปไต่กิเลสอันล่าง เป็นไปไม่ได้

เจ้าวัฏจักร ลูกของเจ้าวัฏจักร นางคันหา นางอรดี โลก โกรธ หลง เป็นลูกของอวิชชา แล้วออกมาเป็นความเคลิบเคลิ้มหลงใหล ออกมาเป็นลูกเป็นหลานของอวิชชาทั้งหมด แล้วตนใหญ่จะกินตนเล็กไปไหน มีแต่เสริมให้ตนเล็กแก้คำขึ้น แก้คำขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่มีทางเลยที่ว่าตนใหญ่จะกินตนเล็ก ไม่มี

อวิชชาไม่มีการกินกิเลสน้อยๆ มีแต่เสียมสอนเข้าไป อาการทั้งหมดที่มันเกิดขึ้นนี้ มันถึงว่าเป็นสิ่งที่บังคับบัญชามาจาก อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา จากคนใหญ่ๆนั้น คนใหญ่ๆนั้นจะมอบอาวุธ มอบวิธีการ มอบกลวิธีจะหลอกหลวงขนาดไหน ให้ออกมาพร้อมกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้วเรควบคุมอารมณ์ต่างๆ ย้อนกลับเข้าไปเพื่อให้มันสงบตัวลง เพื่อขอให้มันพื้นที่ให้ได้เหยียบขึ้น กรุงเทพฯ ใจ

จิตนี้สงบ ทำให้จิตนี้สามารถยกขึ้นวิปัสสนาได้ มันมีที่ เห็นใหม่ นี้ธรรมจักร ธรรมโอสธ ใจ มียาเพิ่มขึ้น มีพื้นที่ให้ธรรมจักร ให้จักรได้เคลื่อนเข้าไปในกลางของภพ กลางของหัวใจใจ เราถึงว่าเป็นผู้ที่สร้างขึ้น มันไปตามกระแสที่ไหน มันมีแต่ทวนกระแส ต้องยึดเมือง ต้องพยายามจะขึ้นเมืองให้ได้ ตีเมืองให้ได้ ทำลายให้ได้ ขอให้เราได้ยกพลขึ้นบกใจ

นั่นละ พอยกพลขึ้นบกได้นั้นเริ่มจะเกิดวิปัสสนาญาณใจ ญาณของการเกิดวิปัสสนา วิปัสสนาเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากมีพื้นที่แล้วธรรมมันเกิดขึ้น ภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นตรงนี้ เกิดขึ้นแล้วก็ว่า รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ ดับ รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ ด้วยมรรคอริยสัจจัง เกิดนิโรธ ดับชั่วคราว จิตจะปล่อยโล่ง วางหมด วางหมดเลย วางตรงไหน วางเพราะว่าปัญญามันหมุนเข้ามา กิเลสมันอาย มันหลบ มันไม่ได้ขาดออกไป

รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์ ด้วยมรรคอริยสัจจัง นิโรธชั่วคราว ถึงว่าอารมณ์ที่มันดับไป อารมณ์ที่ดับออกไป มันไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่ตัวกิเลสใจ มันเป็นอาการที่กิเลสใช้อารมณ์นั้นใจ กิเลสใช้อารมณ์ อาการนี้มันมีอยู่แล้วใจ ชั้น ๕ มีอยู่โดยธรรมชาติในความคิดนี้ แต่ถ้ามีกิเลสมันก็ยุให้ความคิดนี้เห็นแก่ตัว ความคิดนี้ทำลายกัน ความคิดนี้ทำแต่ความชั่วร้ายใจ ปัญญาหมุนกลับมา ความคิดอันนี้ดับ

กิเลสมันดับไปไหน กิเลสมันชุกอยู่ เพราะเรารู้เหตุรู้ผลใจ รู้ถึงความคิด รู้ถึงข้อมูล กิเลส มันดับที่ไหน กิเลสมันขาดไปตรงไหน อารมณ์ดับ นี้กุปปกรรม ไม่ใช่อกุปปกรรม ยังไม่ถึงอกุปปกรรม ทุกข์ควรกำหนด กำหนดทุกข์จนทุกข์ดับแล้ว ด้วยเหตุ วิธีของการดับทุกข์ และวิปัสสนาจะเกิดขึ้นได้ด้วย อารมณ์หมุนไปมันจะปล่อยวางๆ จะเกิดขึ้นบ่อยๆ ทำขึ้นบ่อยๆ ทำบ่อยๆ ต้องหมั่นคราดหมั่นไถในพื้นที่ของเราให้ดินนี้ควรแก่การหว่านพืช ให้ควรแก่การหว่านเมล็ดข้าวลงไป

รู้ทุกข์ รู้เหตุให้เกิดทุกข์นี้ รู้วิธีการดับทุกข์ ในอริยสัจ รู้วิธีการดับทุกข์ รู้ทุกข์ รู้ให้เกิดทุกข์ นี้รู้แล้ว เข้าใจแล้วปัญญาหมุนเข้ามาครอบหนึ่ง มันได้ยึดพื้นที่ได้มากขึ้นๆ ยึดพื้นที่ได้ส่วนหนึ่ง รู้

วิธีดับทุกข์ พอจิตเข้าไปถึงอารมณ์ปล่อยวางๆ ปล่อยวางหมด รู้เหตุให้เกิด รู้วิธีมันก็ดับ แต่ดับอารมณ์ รู้วิธีการดับทุกข์ หมุนเข้าไปอีกๆ รู้วิธีของการดับทุกข์ รู้วิธีการที่ว่าทุกข์ดับไป

ทุกข์ดับไป ฟังสิ! ทุกข์ดับไปแต่จิตมันอยู่ไหน ทุกข์ดับไป ทุกข์นี้ไม่ใช่ขั้นนี้ ขั้นนี้ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์นี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ทุกข์ แล้วอะไรมันรู้มันนั้นนะ ทุกข์ดับหมด หลุดออกจากเราหมด ทุกข์ไม่มี ทุกข์ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ปล่อยวางโล่งหมดเลย อันนี้ธรรมแท้ๆ ใจ ธรรมจริงๆ ใจ ไม่ใช่ธรรมนิราศใจ ธรรมนิราศนี้ธรรมจินตนาการ ภาวนามยปัญญาที่ตริกเอาลึกๆ ก็ตริกเอาเหอ แต่มันต้องหมุนมาโดยอริยสัจนี้ปล่อยวางไว้

ถึงบอกว่าจิตนี้ใจ อาสวะสิ้นไป จิตเป็นผู้วิมุตติใจ นี่ยังไม่วิมุตติ รู้วิธีอย่างหนึ่ง วงรอบหนึ่ง วงรอบหนึ่งเท่านั้นเอง หมุนเข้าไปๆ มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ เพราะมันจะละเอียดเข้าไปจนถึงว่าตนใหญ่ใจ ตนที่ใหญ่ขึ้นเพราะว่าความว่าตนใหญ่ มันเป็นคำพูดเปรียบเทียบ แกนกลางของมีค่าใจ อย่างเช่นของมีค่า ปูนุ่น ๑ กิโลกรัม กองไว้มากมาย เพชร ๑ กิโลกรัม นิดเดียว

นี่เหมือนกัน คำว่า”ใหญ่” ใหญ่หมายถึงว่ามันมีอำนาจ อวิชามีอำนาจเหนือทุกๆ อย่าง แต่เวลาเข้าไปถึงแล้วมันไม่ใหญ่ มันกลับเล็ก มันเป็นแก่น เป็นแกนกลางของความเป็นภายในใจ มันเป็นตัวเริ่มต้นของพลังงาน นี่จิตเดิมแท้ หมองไปด้วยอุปกิเลสใจ

เวลามันคิดออกมามันอ้อยสร้อยอยู่ภายใน อุปกิเลสใจ อุปกิเลสนี้ถึงได้จินตนาการ มันต้องตัวนี้ยกขึ้น แต่ถ้าเป็นการว่าตนใหญ่จะกินตนเล็ก ตนใหญ่นี้มันจะเกิดขึ้นโดยความเป็นจริง เรากำหนดไว้เฉยๆ ควบคุมเข้าไปเรื่อยๆ ใจ ตัวนี้มันจะเป็นตัวที่ว่าเข้าไปทำลายส่วนอื่นๆ แล้วส่วนนี้จะบริสุทธิ์ขึ้น

นี่เกิดจากอะไร เกิดจากความเห็นผิด วิธีการก็ผิด การกระทำถึงได้เป็นความผิด การกระทำก็ผิด ผิดเพราะไม่ยกใจขึ้นวิปัสสนา ไม่ยกใจขึ้นแต่ควบคุมไว้ การควบคุมไว้ ถึงว่าการควบคุมไว้ เหมือนกับขันติบารมีอันไว้ใจ ถึงว่ายอมรับว่าขันตินี้เหมือนนิพพานใจ ขันตินี้เป็นวิธีการเหอ สภาวะธรรมต่างหากสำคัญ สัพพะ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายนี้เป็นสภาวะทั้งหมด

สภาวะนี้หมุนไปๆ ถ้าเป็นธรรมชาติ สภาวะของดินฟ้าอากาศ น้ำต้องระเหยขึ้นไปเป็นไอขึ้นไปเป็นก้อนเมฆ ตกไปเป็นน้ำ หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา สภาวะธรรม ถ้าสภาวะธรรมอยู่เป็นปกตินี้

ก็เป็นสภาวะธรรม หมุนอยู่ๆ ไป ถึงว่าธรรมชาตินี้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ตามรู้ธรรมชาติมันก็
ววนอยู่ในธรรมชาตินั้น มันวนออกมาไม่ได้

นี่เหมือนกัน จิตที่ว่า ในคนใหญ่นั้นจะกินคนเล็กเป็นสภาวะธรรม มันไม่ใช่สภาวะธรรม มัน
เป็นธรรมทฤษฎีไง ธรรมที่ว่าธรรมแบบธรรมชาตินี้ แต่ธรรมอันจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าไม่ใช่ธรรมอันนี้ มันไม่ใช่ มันไม่มีหรือกว่า สิ่งที่ว่าหมุนไปแล้วมันจะหลุดออกมาด้วย
ความเป็นจริง แม้แต่ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ที่ว่าเกิดระเบิด นิวเคลียร์ระเบิดขึ้นมา มันเกิดทฤษฎี
สัมพัทธภาพขึ้นมาแตกตัวออกมา ตอนที่แตกตัวออกไปนี่มันเป็นวัตถุ การแตกตัวออกไปแล้วมัน
จะเหลืออะไร

แต่ทฤษฎีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา จนเกิดภพชาติ นิ
โรธ การดับ สวนดับเข้าไป ถึงว่าจิตเดิมแท้ที่ คนใหญ่นี้ต้องกลับเข้าไปวิปัสสนาในคนใหญ่นั้น
คนใหญ่นี้จับต้องได้ยากมาก เพราะมันเป็นสิ่งที่ละเอียดมาก คุณอย่างเช่น นิวเคลียร์ เราจะเข้าไปใน
ห้องทดลองนี้ เราต้องกั๊กมันตภาพรังสี กลัวรังสีของเขา เราต้องใส่เครื่องป้องกันเต็มที่เลย ถึง
จะเข้าไปทำงานในห้องทดลองนั้นได้

การเข้าไปหา อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา มันเข้าได้ง่ายนักหรือ การเข้าไปถึงว่า เข้าไปแล้วต้อง
ยกขึ้น ตัวนี้ขึ้นวิปัสสนาไป วิปัสสนาเพราะมันเป็นตอ มันเป็นตัวเริ่มต้น จิตนี้ฟ่องใส จิตนี้หมอง
ไปด้วยอุปกิเลส จิตนี้ฟ่องใสแล้วคนเกิด เอาอะไรมาเกิด ก็มันเป็นข้อมูลดิบเพราะมันเป็นตัวเกิด
มันเป็นจิตปฏิสนธิ มันไม่ใช่จิตตามกระบวนรูแบบอายตนะ เสียงกระทบหูนี้เป็นอารมณ์เป็น
อายตนะนะ วิญญาณเกิดขึ้น มันรับรู้มันเป็นของหยาบ

ไม่ต้องมีหูกระทบเสียง นั่งอยู่เฉยๆ มันก็รู้อยู่ มันก็รับรู้อยู่ภายใน ไม่ต้องอาศัยตา หู จมูก
ลิ้น กาย ใจกระทบ สิ่งกระทบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจกระทบเราศึกษาเราเล่าเรียนมา แล้วข้อมูลนี้
ไปอยู่ที่ไหน มันไปสะสมอยู่ตรงนั้นไง มันย่อยสลาย แปรสภาพเข้าไปจนเป็นคนใหญ่ตัวนั้นไง
แล้วคนใหญ่มันจะสะสมแต่สิ่งที่ผ่านเข้าไป สิ่งที่ผ่านมาเข้าไปเราถึงได้ตัดออกมาจากเริ่มต้นที่ว่า การ
ควบคุมอารมณ์ การควบคุมความรู้สึก ควบคุมเข้ามาเพื่อให้มันละเอียดเข้าไป

การควบคุมอันนั้นเป็นปัญญาอบรมสมาธิ จิตมันสงบเข้ามาๆ แต่เป็นตัวพื้นในนี้มันไม่
ต้องอาศัยอายตนะทั้งหมด มันต้องเกิดความรู้สึก มันเกิดความรู้ของมันเองได้ มันถึงว่า... คำว่าเป็น
ตอ เป็นตัวพลังงานที่ขยายออกมาแล้วถึงจะรับรู้ผ่านจากอายตนะ จิตเดิมแท้ที่ฟ่องใส จิตเดิมแท้ที่

ถึงเป็นตัวเกิดใจ ถึงเป็นจิตปฏิสนธิ จิตตัวเริ่มต้น มันยกขึ้นวิปัสสนานี้มันยาก ยากตรงที่ว่ามันไม่ยอมทำ มันว่ามันเป็นตนใหญ่ มันกินตนเล็ก ทิฏฐิมานะตัวนี้ถึงมหาศาลใจ

ทิฏฐิมานะ ทิฏฐิความเห็นผิด ความรู้ผิด วิธีการผิด ทุกอย่างผิดหมด เพราะไปยึดถือถึงความ เป็นไปของมันเป็นเอง เหมือนกับนั่งอยู่เฉยๆ นี้ แล้วมันจะสุขเอง นั่งอยู่เฉยๆ มันจะเป็นเอง เพียงแต่นั่งแล้วประพฤติปฏิบัติ ฤทธิชีไพรในสมัยก่อนพุทธกาล ทำไมเขาไม่เป็นเองละ ถ้าเป็นเอง มันต้องเป็นไปแล้ว ทำไมต้องอาศัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้

ภาพเทวถึงกับน้ำตาไหลนะ ตัวเองรู้อดีต รู้อนาคตขนาดนั้น เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ดีใจมากเลย มีแต่คนชี้แนวทาง ใหม่ๆ ที่ตัวเองหาเห็นเดินอากาศได้ด้วย ทำสมาธิสมาบัติได้ขนาดนั้น แต่ไม่มีใครเจาะออก เป็นอยู่ในฟองไข่ว่าไม่สามารถทะลุออกจากฟองไข่นี้ได้ ไม่รู้วิธีการทะลุฟองไข่นี้ ปร้อมขนาดนั้น มีคนบอกจะกะเทาะเปลือกไข่ออกมาทันทีเลย เพราะพร้อม เทคโนโลยีตัวนี้ถึงสำคัญใจ

วิธีการที่พระพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ มรรคอรียสัจจนี้สำคัญมากเลย สำคัญว่ามันเป็นมรรคจริงนะ ไม่ใช่สำคัญว่าเป็นมรรคนิราศนะ มรรคจริงๆ มรรคจริงๆ มันต้องรู้จริงว่าความจริงกับความเชื่อ ความจริงกับความจินตนาการ มันถึงไม่เหมือนกันใจ ความไม่เหมือนกันถึงว่า ตามกระแสใจ การตามกระแสไหลไปๆ มันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย ถ้าเป็นไปได้ ฤทธิชีไพรก่อนสมัยพุทธกาลต้องตรัสรู้แล้ว ต้องรู้แล้ว ต้อง! ต้องเลย

ภาพเทวถึงกับร้องไห้ ร้องไห้เพราะอะไร เพราะรู้กำหนดวันตายของตัวเอง ว่าตัวเองต้องตายก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ขนาดร้องไห้ ร้องไห้เพราะอะไร เพราะตัวเองมีฤทธาภาพการบำรุงรักษาจิตไว้ขนาดนั้น ต้องไปเกิดบนพรหม เกิดบนพรหมจนศาสนานี้เสื่อมไปหมดแล้วยังไม่ได้ลงมาเกิดเป็นมนุษย์เลย ทำไมจะไม่ร้องไห้ หมดโอกาส!

แล้วเราอยู่ในโอกาส อยู่ตามความเป็นจริง เราจะทำจิตให้สงบอยู่อย่างนั้นหรือ ไหลไปตามความเป็นจริง ไหลไปตาม นั้นยังดีนะไม่เสื่อม ถ้าจิตมันเสื่อมนะ จิตสงบแล้วปล่อยไหลตามความเป็นจริง มันจะไหลไปไหนละ รูป รส กลิ่น เสียง มันยั่ววนอยู่ตลอด พวงดอกไม้แห่งมารๆ พวงดอกไม้ บ่วงของมาร แล้วจิตนี้ยังไม่ทันชำระมาร วิชามารอยู่ที่วิชชาปัจจุยา สงฺขารา ไม่กลัวมันเสื่อมหรือ

ความเสื่อมไปแต่ชาติปัจจุบันนี้มันจะทุกข์ขนาดไหน ความร่ำร้อนเหมือนกับเศรษฐี มหาเศรษฐีแล้วโดนลี้มละลาย เงินทองนี่นะ เงินทองส่วนข้าวของภายนอก แต่เวลาจิตสงบ จิตมีความร่มเย็น มันยิ่งกว่ามหาเศรษฐีอีก แล้วมันเสื่อมสภาพหมดไปเลย เป็นคนที่ร่ำร้อน ในสมัยพุทธกาล พระถึงกับว่าหิบบิดโคนจะเชือดค่อนัน เพราะจิตมันเสื่อม เพราะจะให้มันเป็นไปเองงั้นละ มันเป็นไปเองไม่ได้ ไม่ได้! เพราะมันไม่ใช่ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาเท่านั้นที่จะชำระกิเลส ภาวนามยปัญญาเท่านั้นที่เกิดขึ้นจากมรรคอริยสังขังเกิดธรรมจักร ภาวนามยปัญญากับธรรมจักรนี้คืออันเดียวกัน ธรรมจักรนะ ฟังสิ ธรรมจักร ธรรมไม่ว่าไม่บอกว่าธรรมของเราละ

ผู้ที่ปฏิบัติธรรมแล้วได้ธรรม ทำไมไม่บอกว่าธรรมอันนี้เป็นธรรมของเรา ทำไมไม่บอกว่าธรรมจักรละ ต้องเป็นธรรมจักรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงชำระกิเลสได้ เพราะมันเป็นธรรมแท้ๆ เป็นสภาวะธรรมธรรมจักร เป็นอริยสังขังที่เป็นสภาวะ ไม่ใช่ธรรมที่เป็น เอโก ฌโม โฌโก ฌโม ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นธรรมเท่านั้น มันไม่ใช่ธรรมจักรนี้ถึงมีอรหัตตมรรค อรหัตตผล

อรหัตตผลทำไมไม่ใช่เป็นนิพพาน ๑ เห็นไหม สภาวะธรรมที่ยังสัมปยุตเข้าไป วิปยุต คลายออกมา ถึงเป็นนิพพาน ๑ ใจ อรหัตตมรรค อรหัตตผล พ้นจากนั้นถึงเป็นนิพพาน ๑ ถึงว่านิพพานนี้ถึงเป็นเอโก ฌโม ใจ ไม่ใช่สภาวะใจ ไม่ใช่สัมปยุต ไม่ใช่วิปยุตใจ เป็นหนึ่งเดียวๆ นิพพาน ๑ เป็นวิมุตตีสุขที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยอยู่ เป็นธรรมแท้ๆ ธรรมอันประเสริฐ แล้วไม่สามารถเอามาจินตนาการแบ่งแยกหรือวิเคราะห์วิจยได้เลย เพราะมันไม่มีอยู่ในสามโลกธาตุนี้ ไม่มีอยู่ในปัญญาของจินตนาการใดๆ ทั้งสิ้น

แม้แต่ปัญญาของพุทธะนะ “พุทธปัญญา” ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธะเจ้า พุทธวิสัย วิสัยของพระพุทธเจ้าที่สร้างบารมีมาขนาดนั้น ยังไม่อธิบาย เพราะว่าอธิบายไม่ได้ ยกแต่เป็นตัวอย่างไว้ เอโก ฌโม สิ่งที่เคยมีอยู่แล้วดับ แต่มีอยู่ อย่างไฟที่มีอยู่แล้วดับไป แล้วดับมีไหม นิพพานถึงเป็น ๑ มีอยู่ไ

ถึงว่าเป็นธรรมแท้ๆ ธรรมอันเอก เกิดขึ้นจากการขวนขวาย เกิดขึ้นจากการทวนกระแสเข้าไป เกิดขึ้นจากธรรมจักร ถึงว่าไม่ใช่จักรของเราใจ ไม่ใช่ธรรมจักรของเรา ถ้าเป็นของเรานี้มันก็เป็นเราใช่ไหม ก็จินตนาการใจ เราก็นึกใจ ขึ้นจากเราเข้าไป มรรคอริยสังขังถึงไม่บริสุทธิ์แท้ใจ สิ่งนั้นมีเราเจือปน สิ่งนั้นไม่บริสุทธิ์จริงตามความเป็นจริง

ธรรมสภาวะถึงเป็นสภาวะก็ต้องให้เป็นธรรมนี้เคลื่อนไปเป็นภวานามยปัญญา เกิดขึ้นจาก มรรค ๘ ความดำริชอบ ความเห็นชอบ ความเพียรชอบ การงานการชำระกิเลสชอบ สมาธิพอเพียง ชอบ สัมคคีเป็นหนึ่งเดียวเป็นกระแสที่เข้ามาตัด ต้องเกิดขึ้นจากธรรมจักร เป็นสภาวะที่เราหนุนเนื่องขึ้นไปจากความจินตนาการของเราที่แหละ จากการวิปัสสนา จากการเริ่มต้นของเรา ขึ้นไปจนเป็นธรรมแท้ๆ ออกไป ไม่ใช่เรา ต้องเป็นธรรมจักร แล้วจะพอดีกับกิเลส ชำระกิเลสตามความเป็นจริง นั่นถึงเป็นภวานามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาที่ตรึกขึ้นมา

นักวิทยาศาสตร์คนไหน ดิชนาดไหน เขาไม่ใช่คนเลวหรอก เขาเป็นคนดี แต่มันเป็นการตรึกขึ้นมาจากจิตมยปัญญาอันนั้น มันไม่ใช่ภวานามยปัญญาที่ชำระกิเลส มันถึงไม่ได้สิ้นจากกิเลส มันถึงได้มทุกข์อยู่ไฉน จะมีชื่อเสียง จะมีเกียรติคุณ จะสร้างผลประโยชน์ให้โลกขนาดไหนก็แล้วแต่ มันก็เป็นประโยชน์ เราก็ได้ใช้ผลงานของเขา แต่เทียบค่าของหัวใจที่มีสุข มีทุกข์สิ

หัวใจที่มีสุขมีทุกข์ หัวใจที่ดับจากทุกข์ เป็นเนื่อนาบุญของโลกใจ เป็นดวงตาของโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นดวงตาของโลก พระอานนท์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพาน “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ฟังสิ ดวงตาของโลก แสงสว่างที่让世界โลกเป็นที่พึ่งอาศัย จิตดวงหนึ่งถ้าสามารถชำระกิเลสได้ เป็นคุณประโยชน์กับโลกขนาดนั้น กับนักวิทยาศาสตร์ที่เราใช้ประโยชน์ ผลประโยชน์ ที่ว่าเราใช้ผลประโยชน์ของเขา ก็จริง แต่มันก็มีสิ่งที่เจริญ ของใหม่มาทับของเก่าๆ สิ่งที่ดีขึ้นไปๆ ตลอดเวลา เพราะมันเป็นอนิจจัง มันเป็นของไม่เที่ยง โลกนี้ต้องดับไป ต้องแปรไป ต้องแปรสภาพไป จากเจริญรุ่งเรืองก็ต้องเสื่อมไป เป็นธรรมดา เป็นธรรมดาเลย

แต่จิตที่มันพ้นจากกิเลสแล้วไม่ธรรมดา ไม่ธรรมดาหรอก มันเหนือโลก เหนือสังสารเหนือทุกอย่าง มันเป็นความสุข สุขที่เกิดขึ้นจากตามความเป็นจริง จริงๆ เพราะไม่อาศัยอามิสใด มันสุขในตัวเอง อิ่มในตัวเอง พอในตัวเอง นี่ธรรมแท้ๆ ไฉน

ธรรมแท้ๆ ที่เป็นเป้าหมายไฉน มันไม่ใช่ธรรมไหลไปหรือ ไหลไม่ได้ เพราะไหลในเรา เพราะเราเห็น เรานิราศเอา ธรรมนิราศไม่ใช่ ต้องธรรมตามความเป็นจริง ธรรมตามความเป็นจริงนะ แล้วเรามีโอกาสไฉน เรามีโอกาส ยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก

ฟังนะ สมัยพุทธกาลมีพระไฉน ที่อยู่ในป่า เสือเอามาจับกิน กินอยู่ที่เขา จิตก็ยังไม่วิปัสสนาไม่ได้ จนกัดเข้าไปถึงหัวเข่าก็ยังไม่ได้ แต่ก็ยังใช้ปัญญาหมุนอยู่นะ ไม่เอาความรู้สึกมาสนใจกับ

ไอ้ขาของตนกับในปากเสือ คิดดูว่าเวลาเสื้อมันกัดจะเจ็บขนาดไหน ชีวิตนี้กำลังจะสิ้นไป เขายังไม่ส่งกระแสจิตออกมา อยู่ในวิปัสสนา จนกัดเข้าไปถึงครึ่งตัว

จิตนี้วิปัสสนาธรรมจักร จักรตามความเป็นจริงเกิดขึ้นจากความเป็นจริงนะ ขาด กิเลสขาดเดี๋ยวนั้น เสือกัดตายเดี๋ยวนั้น สำเร็จพระอรหันต์เดี๋ยวนั้น ไปพร้อมกับตัวเองตาย มีสาวกสมัยพุทธกาลเป็นอย่างนี้หลายองค์ ที่ว่าสิ้นไป ตายไปพร้อมกับกิเลส ตัวเองก็ตายด้วยแล้วกิเลสก็ดับคาไปด้วย แล้วตัวเองฟื้นเป็นพระอรหันต์ขึ้นไปเลย ฟื้นจากกิเลสไป นั่นนะ ขนาดอยู่หน้าสี่หน้า ขวาน อยู่ในการวิฤติขนาดนั้น เขายังตั้งสติ เขายังทำได้ เขายังสามารถเอาตัวเขาพ้นออกไปจากกิเลสได้

แล้วของเรานี้พร้อมหมดเลย ธรรมะพร้อม ทุกอย่างพร้อม กลวิธีพร้อม วิธีการพร้อม หลวงปู่มั่นสอนลูกศิษย์ลูกหามาพร้อม ชี้ได้หมด พร้อม แล้วทำไมต้องมาเชื่อธรรมนี้ต้องไหลไปละทำไมต้องเชื่อว่าสิ่งที่ทำไปจะเกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติ เรานั่งอยู่เฉยๆ นี้มีคนเอาเงินมากองเราคนละล้านๆ หรือ เป็นไปไม่ได้หรือ เราต้องอาบเหงื่อต่างน้ำแลกกับพลังงานเพื่อเอาเงินเขามา ไม่มีใครเอาเงินมากองให้เราโดยเปล่าประโยชน์หรือ ไม่ใช่มรดก มรดกมันยังพลาดไปจากตัวเองเลย

แต่อันนี้เรามีมรดกนะ มรดกว่า เราเกิดเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าวางธรรมะไว้กับมือของพวกเรานะ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ชาวพุทธ ฝากศาสนาไว้บนฝ่ามือเลย วางไว้ที่มือเรา เราประคองได้ไหม เรายรักษาธรรมะของพระพุทธเจ้าไว้ นั่นก็ประเสริฐแล้วนะ แล้วเรายังประพฤติปฏิบัติธรรม จริยของเราที่ธรรมอันนั้นเป็นเนื้อเดียวกัน ใจกับธรรมนี้เป็นอันเดียวกัน เอโก ธมโม เป็นหนึ่ง

บุคคลคนนั้น ผู้ปฏิบัติคนคนนั้นประเสริฐที่สุด ประเสริฐใจ เป็นคนที่ประเสริฐ เป็นเพชรน้ำเอกประดับในวงการศาสนาใจ ไม่ใช่ว่าเป็นคนคอยเก็บรักษาใจ คอยเช็ดคอยถูพระไตรปิฎกกับหัวใจนี้เป็นธรรมแท้ๆ เกิดขึ้นจากหัวใจตลอด เหมือนกับผู้ที่จบจากหมอมาใจ เห็นคนไข้จะรู้เลยว่า ควรจะช้ยาอย่างไร ควรจะทำอย่างไร เพราะว่าใจนี้มันเป็นธรรม ใจนี้มันเป็นยาตลอด

กับเราคอยเช็ดกระจก เช็ดพระไตรปิฎกมานะ เวลาคนไข้มา เอ้! คนไข้นี้ควรจะทำอย่างไร เปิดพระไตรปิฎกก่อน ดูหน้านั้น ดูหน้านี้ว่าคนไข้คนนี้ควรช้ยาอะไร คนไข้ตาย เรายังหาหาไม่เจอเลย พระพุทธเจ้าฝากไว้กับมือก็อย่างนี้ ถ้าเรารักษาธรรมะของพระพุทธเจ้าได้ เราก็รักษายานั้น

ได้ แต่ถ้าเราทำใจของเรากับธรรมเป็นอันเดียวกัน มันเป็นปฏิภาณ มันเป็นความรู้สึกจากใจที่สามารถจะให้ยาได้เดี๋ยวนั้นๆ เลย

ถึงว่าเป็นดวงตาของโลกใจ เป็นเครื่องพึ่งอาศัยของผู้ที่ใจทุกข์ที่ยาก ที่จะมาพึ่งพาอาศัยจากใจดวงนั้นใจ ที่ว่าจากใจดวงหนึ่งถ่ายทอดให้อีกใจดวงหนึ่งใจ ใจดวงที่อึดหน้าสำราญจากธรรม เอโก ธมฺโม อันเอกอันนั้นใจ คนที่เห็นธรรมอย่างนั้น คนที่ทำมาอย่างนั้น จากวิชาการอย่างนั้น จากวิธีการอย่างนั้น ถึงจะไม่เชื่อ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ถึงไม่เชื่อความเห็นที่ผิด ถึงไม่เชื่อกลวิธีที่ผิด ถึงไม่เชื่อวิธีการปฏิบัติที่ผิด ถึงไม่เชื่อการไหลไปของธรรม

เพราะเขาไม่เคยทำมาอย่างนั้น เขาเคยแต่ทวนขึ้นไป ทวนกระแสนิเลสทั้งหมด นิเลสจะบีบแข็งบีบขาคจะบีบวิธีการ จะบีบของหลุดจากมือ จะบีบทุกอย่างให้เราอยู่ใต้อำนาจของนิเลส แล้วดวงใจดวงนั้นได้ฝันได้ทวนกระแสได้ปฏิบัติมา จนเข้าไปถึง เอโก ธมฺโม แล้วทำไมจะมาเชื่อกับอวิชชาอีกล่ะ เพราะอวิชชาอันนั้นได้ดับจากใจดวงนั้นแล้วใจ

เื่องอยู่บนหัวใจเข้ามาตลอด บัดนี้ได้ชำระเื่องด้วยวิธีการอันถูกต้องในการมรรคอรียสังจัจตามความเป็นจริงแล้ว แล้วทำไมอวิชชาจากดวงใจอื่นมาหลอก ใครถึงจะไปเชื่อล่ะ เรากินอาหารอยู่เต็มๆ ปาก เรากินข้าวอยู่เต็มๆ ตามความเป็นจริงเลย กับอีกสังคมหนึ่งเขามีแต่รูปอาหาร ถ้วยอาหาร รูปกระดายนะมาวางกันเต็มเลย แล้วเขาก็ฮือฮากันว่าเขากินอาหาร เราจะไปตื่นกับเขาอีกหรือ

เราได้กินตามความเป็นจริง ข้าวก็ข้าวจริงๆ แกงก็แกงจริงๆ กับอีกสังคมหนึ่งเขามีแต่รูปภาพวางไว้บนโต๊ะ เขาว่าของเขาดีของเขาไม่เนาไม่บูด ของเขาเก็บไว้กินเมื่อไรก็ได้ ก็อันนั้นมันของเทียมๆ เพียงแต่มาบอกว่าดีกว่าเราใจ ไอ้ของเรานี้ข้าวแท้ๆ เดียวมันบูดนะ เดียวมันเน่านะ ให้มันบูด! ให้มันเนาไปเถอะ! เพราะว่าข้าวมันเกิดขึ้นได้ตลอด เราหุงได้ตลอดเพราะเรามีมรรคอรียสังจัจกลางหัวใจ

เรารู้วิธีการ เรารู้การสร้าง การเสริมมา เรากินของแท้ๆ กินของจริงๆ เกิดขึ้นจริงๆ จากการวิปัสสนา เกิดขึ้นจริงๆ จากหัวใจ เกิดขึ้นจริงๆ จากวิบาก วิบาก ๔ ใจ คูจิต ฝ้าจิตอยู่ตลอดเวลา ใคร่ครวญจิตใจ วิมังสา คูจิตเรา ทำจิตของเราตลอดเวลา มันก็เกิดอาหารให้เรา กินอยู่ตลอดเวลา ทำไมเราต้องไปตื่นตื่นกับไอ้ของที่ว่ามันไม่เนาไม่บูดที่อายุขสมัยมาอวดกัน อายุขสมัยที่ว่า มันเป็นเรื่องที่เจริญขึ้นมาอวดกัน สิ่งที่เจริญขึ้นจนเป็นกระดายน จนกินไม่ได้ สิ่งที่เป็นของเก่าของแก่

มันเป็นของที่กินได้ทำได้ ให้เราเจริญเติบโตมาจนมีกำลังวังชา จนประพฤติปฏิบัติมาจนใจเป็นเอโก ธรรม มันไม่มีเชื่อความหลอก มันไม่มีทางเป็นไปได้กับความหลงไหล

แต่อันนั้นมันเป็นความหลงไหลนะ หลงไหลไปตามกระแส หลงไหลไปตามโลก หลงไหลไปกับเหยื่อใจ หลงไหลกับมาร มารในขณะที่ประพฤติปฏิบัติ มารในขณะที่นั่งจิตสงบ วิชามารมันขึ้นมา หลอกลวงไปตลอดเวลา เป็นอย่างนั้นๆ เป็นตามว่ามันเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ถ้ามันเป็นเครื่องอัตโนมัติ เราไม่มาเกิดกันหรอก หหมดไปแล้ว อัตโนมัติอัตโนมัติของกิเลสใจ ทำอย่างไรก็ได้ ชาติหน้าไม่มี สวรรค์ไม่มี นรกไม่มี ทุกอย่างไม่มี ทำมันเถอะตามความเป็นจริง แล้วมันก็เกิดมาก็มาทุกข์มายาก มาบ่น มาร้องกันอยู่

พูดนี้จะให้เห็นโทษของกิเลส ให้เห็นโทษของการไม่ได้ตริกไม่ได้ตรอง ให้เห็นโทษของการเจออะไรก็รีบคว้า รีบตะครุบใจ เจออะไรก็ตะครุบเลย ไม่ได้ตริกไม่ได้ตรอง ไม่ได้กลั่นกรอง ให้ตามความเป็นจริง ถ้ากลั่นกรองตามความเป็นจริง เปรียบเทียบตามความเป็นจริงเปรียบเทียบ ให้เห็นคุณค่าตามความเป็นจริงใจ แล้วประพฤติปฏิบัติมา มันจะเข้าถึงหลักตามความเป็นจริง เรา จะเห็นจริงรู้จริง ตามความเป็นจริง

จากการเชื่อให้ถูกต้องใจ ไม่เชื่อกลวิธีที่ผิดใจ ถึงว่ามันเป็นความเป็นจริงขึ้นมา ความเป็นจริงกับนิราศ แต่นิราศมันเพราะนะ นิราศมันเพราะมันแต่งขึ้นมา คนจะแต่งนิราศได้มันต้องมีเขาวนน์ เปรียบเทียบกับของความเป็นจริง แต่เราไป...แม้แต่นิราศ เราไปเดินตามเส้นทางนั้น เราก็ไม่เห็นสวยอย่างที่เขานิราศขึ้นมาหรอก

นั่นถึงบอกว่า ใจสิ่งที่จอมปลอมนี้มันเข้ากับจอมปลอมใจ เข้ากับกิเลส เข้ากับความชอบ เข้ากับความมักง่าย สิ่งที่เป็นความเป็นจริงมันเข้ากับความทุกข์ยากใจ ผู้ใดปฏิบัติใจ ไม่กลัวทุกข์ ไม่มักง่าย มันถึงได้เห็นผล มักง่ายอยากสะดวก อยากรวดเร็ว แล้วมันจะไม่ได้ผลตามความเป็นจริง มันจะได้เป็นนิสัยในสิ่งที่ผิดพลาดไป

ให้มันทุกข์เกิด ทุกข์ในการประพฤติปฏิบัติ ทุกข์เพื่อจะพ้นกิเลสใจ ทุกข์เพื่อจะพ้นกิเลสใจ ไม่ต้องทุกข์ ไม่ต้องปฏิบัติมันก็ทุกข์เต็มๆ อยู่แล้ว แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ ทุกข์กว่าเก่าอีก แต่เพื่อจะพ้นกิเลสใจ พ้นจากกิเลสแล้วมันประเสริฐเลิศเลอ ประเสริฐยอดคน หลุดออกไปจากอำนาจของกิเลสที่เป็นเจ้าวิญญูะ พ้นออกไปเลย เอวัง

เพิ่มเติมท้ายกัณฑ์

กลับไปตรงที่ “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส” เลย นั้นของเขามันตรงนั้น จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตูจิต แต่จิตเดิมแท้ที่ส่องใส มีอยู่ ๒ ชนิด จิตเดิมแท้ที่ส่องใสของพระอนาคากับจิตเดิมแท้ที่ส่องใสของปุถุชน

จิตเดิมแท้ที่ส่องใสของปุถุชน หมายถึงว่า สมาธิรวมลง รวมใหญ่ รวมลงไปแล้วจิตนี้มันถึงจิตูจิต ถึงฐานของจิต แต่กิเลสไม่ชำระเลย แต่พระอนาคา มันเป็นโดยธรรมชาติไป พระอนาคานี้ จิตจะส่องใสอยู่ตลอดเวลา เพราะมันชำระกิเลสไปด้วย ชำระกิเลสเข้าไป พอมันจะเข้าสมาธิมันจะเข้าง่ายไป

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ยังมีถึง ๒ ชนิดเหมือนกันนะ แล้วบางคนว่า “รวมใหญ่ๆ” รวมใหญ่ก็มี ๒ อย่าง ถ้ารวมใหญ่ตามความเป็นจริงนะ รวมใหญ่แบบธรรมจักร มันจะเป็นสภิกทาคามี หมายถึงว่ารวมลงแล้วตัดกิเลสออกไป ราบเป็นหน้ากลอง กลับรวมใหญ่ของกิเลสไป จิตนี้รวมลงใหญ่ รวมลงถึงฐานมากเลย อันนั้นคือรวม แต่รวมแบบว่า กิเลสสงบตัวเอง

มันขึ้นตอนนี้ การปฏิบัติมันจะมีอีกมากขึ้นตอนเลย นี้พอเขาอธิบายว่า รวมเล็กรวมใหญ่ นี้เราจับประเด็นนี้เลย แล้วเราชักเข้าไปตรงนั้นไป ชักเข้าไปจิตเดิมแท้ที่ว่าให้มันต่างจากอันนั้นไป เขาพูดถึงตรงนี้แหละว่า คนใหญ่หมายถึงว่า หลักรใหญ่ แขนกลาง แล้วไอ้ต้นเล็กคือว่า ไอ้พวกที่จรรยา มาๆ นี่มันจะกลืนเอง ถ้ารักษาตรงนี้ไว้

รักษาตัวเราไว้ เหมือนกับเราตั้งสติไว้ ไม่ให้มีอารมณ์เข้ามากระทบ เวลาใครมาว่าเราก็อพุทโธๆ ดิ่งกลับไม่ให้ออกไปกินใจ นี่คือคนใหญ่ คนใหญ่คือเรา อารมณ์ที่เกิดขึ้นคือคนเล็ก อตุตา หิ อตุตโน นาโถ คือคนเป็นที่พึ่งแห่งตน คือคนตั้งตนได้แล้ว ไอ้ตัวใหญ่นี้จะกินตัวเล็กไปเรื่อยๆ สงบเข้ามาๆ มันเป็นอัตโนมัติกันตลอด ทุกอย่างเป็นอัตโนมัติจะเกิดขึ้น โดยธรรมชาติไป

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไม่จริงหรอก ไม่จริงเลย สิ่งนั้นถึงไม่จริงทั้งหมด มันเป็นความเห็นของเขาไป มันเป็นความเห็นของเขาถึงบอกได้ อวิชชาปุจฉา สงฺขารา ความเห็นผิด ความเห็นผิดวิธีการผิด กลวิธีผิด เห็นใหม่ก็คือความเห็นผิดไป จิตเดิมแท้ที่ส่องใส เขาถึงยกขึ้นมา ไอ้อย่างที่พูด มันทำได้ กดไว้หลายๆ สิ่งที่เขาพูดคือกดไว้ สมาธิเกิดขึ้นมันจะกดไว้ ถ้าวันนี้เรามีความสะดวก อารมณ์สบาย

มากมาย ใครจะมาว่าอะไรนี้เราก็จะรักษาใจได้ เพราะวันนี้เรามีความสุข วันนี้เราสบาย วันนี้เราเครียดมากมาย ใครมาว่าเราคำเดียว เราฟังเลย

ถึงว่า ถ้าจิตมันสงบ นี่ตนนั่นใหญ่ พอเวลาข้างนอกเข้ามามันรักษาได้ มันกดไว้ ถึงบอก ว่า รวมใหญ่ก็มี ๒ ใจ รวมใหญ่โดยจิตนี้รวมลง แต่ถ้าเป็นธรรมจักรนะ คำว่ารวมใหญ่ของหลวงปู่ มั่น ในมุตโตทัย ไปคูสิ มุตโตทัยข้อที่ ๕ ว่าจิตมันรวมลง ราบเป็นหน้ากลอง นั่นนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากกัน

คำว่ารวมใหญ่ พอพระเจ้าบอกว่าคำว่ารวมใหญ่ คนจะบอกว่าคนนี้ได้ ๒ ชั้น แต่เวลานั้น รวมใหญ่ของที่ว่าจิตมันปกติ ทำสมาธิแล้วมันรวมลง ไสสว่างนะ เยอะแยะไปที่เป็นไปได้ จิตนี้ สว่างส่องใสเลย แต่มันไม่ได้ชำระกิเลสเลย เพราะว่ามันรวมลง มันมี วาสนาของคนไม่เหมือนกัน จิตที่คึก จิตที่คะนอง จิตที่พิสดารต่างกัน นี่เวลานั้นรวมลงมันถึงว่า ถ้าคำว่ารวมใหญ่ ต้องบอกว่า รวมใหญ่ด้วยพุทโธๆๆๆ เข้าไปรวมใหญ่ หรือรวมใหญ่ด้วยกำลังหมุ่นด้วยปัญญา ถ้าหมุ่นด้วย ปัญญาวิปัสสนาอยู่ รวมใหญ่นี้แล้วแยกออก กายเป็นกาย จิตเป็นจิตนะ ธาตุเป็นธาตุไง

ธาตุเป็นธาตุ ถ้าผู้ที่พิจารณาภายในนะ เวลาถึงตรงนี้มันจะแยกออก น้ำเป็นน้ำ ดินเป็นดิน ลม เป็นลม ไฟเป็นไฟ จิตเป็นจิตแยกออกจากกัน มันจะเห็นระเหยออกไปเลย แล้วจิตนี้ลอยออก ลอย ออกจากธาตุ ๔ ธาตุ ๔ เป็น ธาตุ ๔ จิตเป็นจิตแยกออกจากกัน ถึงบอกว่า กายกับจิตจะแยกโดย อัตโนมัตติง กายกับจิตแยกออกจากกัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิตไง

ในเว่ยหลง “กายนี้เป็นโพธิ จิตนี้เป็นกระจกใส” แล้วเว่ยหลงมาบอกว่า “กายนี้ก็ไม่มี จิต นี้ก็ไม่มี แล้วฝุ่นมันจะเกาะอะไร” แต่ของไอนั้นเขาบอกว่า “กายนี้เป็นโพธิ จิตนี้เป็นกระจกใส” มัน... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)